

De liefde tot haar man is een rem voor haar kunstenaarschap. Daarom moet zij telkens in tijden van hevige ontplooiing, van snellen of diepen groei, voor korter of langer duur, haar man verlaten, om in eenzaamheid haar krachten te laten rijpen.

Als geliefde kan zij de kunst niet dienen — en zij voelt de tweespalt in het leven, als de kunst haar voortstuwt en jaagt op banen, waar geen plaats meer is voor het intieme, persoonlijke, dat haar omgang met Modersohn kenmerkt. Of dit onvermijdelijk is? Of het niet mogelijk is, dat echtgenooten elkanders scheppende eenzaamheid respecteeren, zonder dat de behoefte daaraan leidt tot een breuk en verwijdering? Of niet het kunstenaarschap ook wijder, machtiger kan worden door het samenleven met de geliefde, of niet nieuwe, onbespeelde snaren zullen gaan trillen en nieuwen rijkdom van melodie zullen geven? Bij Paula was dit niet het geval.

Maar haar moedergevoel, dit essentiële gevoel dat elk vezeltje van haar geest heeft doortrokken en dat zij uitdraagt in alles, waaraan zij vorm geeft, dit is niet in tegenstelling geweest met haar kunst. Het heeft misschien aan haar kunst grenzen gesteld, begrenzingen, zooals het geslacht die aan de vrouw onvermijdelijk stelt. Het heeft gemaakt, dat haar kunst blijft behooren tot de kleiner, intieme scheppingen, die missen de grootschheid van lijn en deforschheid en veelvuldigheid van thema.

Maar het heeft ook aan haar kunst dat heel eigene gegeven, die warmte, dien gloed, die zachte bewogen deining, die trilt in elk klein onderdeelje van elk schilderij. Het heeft aan haar kunst gegeven die religieuze wijding, die diepe innigheid. De begrenzing, die door deze samensmelting van kunstenaarschap en moederschap het onvermijdelijk gevolg was, is er een, die alleen ligt op horizontaal gebied. Op verticaal vlak, heeft zij geleid tot nieuwe, oneindige mogelijkheden. Want nu is er een nooit opdrogende bron, nu is er een levende weg, die leidt van hemel naar aarde, nu is er een direct eeuwig contact met scheppende macht.

Bij Paula Becker-Modersohn is het moederschap niet te scheiden van haar kunstenaarschap. Allebei, opgenomen in elkaar, zijn zij haar wezen. En nooit vinden we een tegenstelling tusschen deze beide essentiële krachten. Nooit is er een tragisch beïnvloeden, een vechten om voorrang in den levensvorm.

Organisch zijn al deze beide elementen in het leven van Paula. En nooit is haar verhouding tot Modersohn gegroeid tot een dergelijk vanzelfsprekend gevoel, nooit is haar liefde tot dien mensch overgeleden in haar bloed, tot een bestanddeel, dat zich oploste en dat daardoor niet herkenbaar was.

Haar kunstenaarschap is iets, dat in haar groeit als een plant. En zij weet, dat zij moet wachten op de ontplooiing, zij weet, dat zij niet de kracht bezit, om haar eigen kunst te scheppen. En ze moet wachten en werken. Ze wacht soms jaren lang. En het kan zijn, dat het klein en nietig in haar zelf gaat